

TLAČOVÁ SPRÁVA č.39 - sezóna 2018/2019

Zvláštny humor na pozadí vážnych tém

S režisérom Jánom Luteránom o košických Adamových jablkách

Inscenácia Adamove jablká, ktorá bude mať premiéru v piatok 14. júna o 19:00 na Malej scéne Štátneho divadla Košice, je po Otcovi druhým návratom režiséra Jána Luterána do rodného mesta. V rozhovore hovorí o tom, prečo sa rozhodol preniesť do divadla film Andersa Thomasa Jensena, ale aj o tom, akým podobenstvom Adamove jablká sú.

Do rodného mesta sa ako režisér vraciate druhý raz s inscenáciou Adamove jablká. Ako padla voľba práve na adaptáciu filmu dánskeho režiséra Andersa Thomasa Jensena?

Adamove jablká som videl pred pár rokmi, keď som na nich dostal tip ako na dobrý film. Je to naozaj výborný film. Keď prišla ponuka z divadla, tak som si spomenul na to, že film je postavený na výbornom scenári, ktorého témy by bolo vzrušujúce spracovať aj v divadle. V Košiciach sme sa dva mesiace snažili vytvoriť si vlastnú divadelnú realitu z filmového scenára.

V o vašich inscenáciách je často badateľný spoločensko - kritický podtón, zároveň ste pre divadlo adaptovali aj viaceré prozaické texty. Sú Adamove jablká akousi symbiózou týchto dvoch aspektov vašej tvorby?

Vždy je najdôležitejšia téma. Päťdesiat percent úspechu každej inscenácie je v texte a v predlohe. Tentokrát máme šťastie, lebo nielen ja, ale aj celý tvorivý tím, herci, veria tomu, že to čo robíme, je naozaj veľmi dobre napísané. V niečom je to aj veľmi divácka vec, lebo má v sebe zvláštny humor napriek tomu, že tie témy sú vážnejšie a ponurejšie. Nesie to v sebe viacero rovín, viacero biblických odkazov, ktoré môže divák odkrývať počas predstavenia, ale aj po ňom.

Martin Nahálka prezradil, že inscenácia nie je presnou adaptáciou filmu. V čom sa možno bude od neho líšiť?

Ak sa bavíme o nejakom myšlienkovom posolstve, tak sa v ničom zásadnom od filmu líšiť nebudeme. Líši sa v tom, že sme sa snažili textovú predlohu zdivadelniť. Zároveň máme v inscenácii úplne iný typ hercov ako vo filme. A ja som typ režiséra, ktorý nemá na začiatku jasnú predstavu o všetkom, čo sa na javisku bude diať. Rád vychádzam z toho, akí sú herci, akú majú náladu, čo cítia, čo prežívajú a čo prinesú oni do toho procesu. Čiže tá inscenácia bude úplne iná ako film aj z toho dôvodu. Lebo v nej hrajú úplne iní ľudia, majú za sebou úplne iné príbehy, iné herectvo a v tom to bude naše.

Film Adamove jablká vznikol v roku 2005, keď ešte možno problém extrémizmu nebol až taký vypuklý. Dá sa aj divadelným spracovaním takýchto tém prispieť k tomu, aby sa darilo mladým otvárať oči a varovať ich pred narastajúcim vplyvom extrémizmu?

Bol by som určite rád, ak by to malo aj tento efekt. Ale problém extrémizmu nie je najnosnejšou témou inscenácie. Skôr by sa dalo hovoriť vo všeobecnejšej rovine o nejakej

ceste polepšenia sa alebo ceste zmeny života. Aj v inscenácii, aj vo filme, aj v živote u mladých, ktorí podľahnú nejakým extrémistickým hnutiam, je podľa mňa dôvodom vždy nejaká frustrácia, bolesť, utrpenie, zle nastavené sociálne prostredie. Hlavná postava farára Ivana nosí v sebe ako jednu z hlavných tém nazeranie na človeka z neobvyklého uhla pohľadu. Ivan nechce vidieť to zlé v človeku a dáva mu šancu na dialóg. To je veľmi dôležité aj pre našu spoločnosť.

Dá sa inscenácia nejako žánrovo zaradiť, aby diváci vedeli či majú čakať smiech, drámu, slzy či smiech cez slzy?

Adamove jablká sú podobenstvom, v ktorom veľkú úlohu zohráva inšpirácia knihou Jób, v ktorej človek rieši základnú otázku, prečo trpí, odkiaľ pochádza ľudské utrpenie a akým spôsobom by mal človek na utrpenie, akékoľvek je, odpovedať. Každá jedna postava prežila väčšie alebo menšie utrpenie a nesie v sebe bolesť. A posolstvom inscenácie je aj to, že vidíme, akým spôsobom dokážu tie postavy bolesť a frustráciu riešiť. Vidíme jedno zo správnych či odvážnych riešení, ako sa k tomu postaviť. Ale vidíme aj to, keď človek kapituluje. Ale ak by sme mali hovoriť o žánri, tak Adamove jablká sú v prvom rade komédiou. Nie však postavenou na banálnej zápletke. Ani to nie je komédia, ktorá by bola pre divákov nastavená na salvy smiechu. Ten humor je špecifický, severania sú drsnejší, cynickejší ako my, snažili sme sa aj v inscenácii balansovať na hrane, dúfam, že sa nám to podarilo.

11.6.2019

Svjatoslav Dohovič, web editor a PR